

מדור אמונה ובטחון

מנחה קונטרס הבניני המלא
קונטרס שצ"א

שיעורי
הרב שמעון
שפיצער
שליט"א

הצלחת האדם נמדדת רק בבחירתו בחיים

יום שלישי פרשת תולדות כ"ז חשוון תשפ"ז

אמונה ובטחון

שיעור ש"ט

וכבר הבאנו כמה פעמים מהשל"ה הק' שכתב (מסכת יומא פרק נר מצוה): הבא ליטהר יבטח שמסייעין אותו.

השכר והעונש תלויים בבחירה

אך האמת היא, שיש דבר יותר פשוט מזה, כלומר, יותר פשוט להבנה, אך לא כל-כך קל לחיות אתו. ידוע שהשכר והעונש שהאדם מקבל בעולם הבא, והפירות שהאדם אוכל בעוה"ז (כמבואר במשנה ריש פאה), תלויים בבחירת האדם. זה הרי מיסודי היהדות. הקב"ה אומר בפרשת 'והיה אם שמוע': אם תבחר בטוב - תקבל שכר, אם לאו - תקבל עונש.

לפי מה שאנו לומדים עכשיו בדברי רבינו המחבר שהבחירה היא רק ברצון והחלטת הלב, בעוד התוצאה אינה תלויה כלל בבחירת האדם. פעמים שהתוצאה נעשית כפי בחירתו, ופעמים לא, כמו שהדבר מצוי שהאדם בוחר ברע, ומן השמים מונעים אותו מלבצע את זממו... נמצא שהשכר והעונש תלויים רק בשלבים הראשונים. אמור מעתה: השכר המופיע בפרשת והיה אם שמוע ובפרשת בחקותי, אינו תלוי במספר המצוות שהאדם עושה, אלא במספר הפעמים שהוא מחליט לבחור בטוב.

בחירה ללא תוצאה שווה הצלחה

נחدد זאת: ההצלחה ברוחניות אינה תלויה בתוצאות, אלא בבחירה בטוב, ולכן אם יש לאדם כל מיני מצבים ונסיונות ומחליט לבחור בהם בטוב, יש לו הצלחה גדולה מאוד, ומובטח לו כל השכר בעוה"ב ועל חלקם גם לאכול פירותיהם בעוה"ז, כגון כל מה שנוגע לבין אדם לחבירו. סוף דבר, כדי לבדוק את האדם אם הוא מוצלח או לא, צריך לבדוק כמה פעמים בחר בטוב. אם נבדוק במבחן התוצאה

ושננתם שיהיו מחודדין בפיך

למדנו את דברי רבינו המחבר בבטחון בה' בעניני רוחניות, וביאורו שיש לכך שלושה שלבים.

השלב הראשון הוא הרצון והמחשבה לקיים את המצוה, **השלב השני** - העיסוק במחשבה איך להוציא את הרצון אל הפועל. והשלב השלישי הוא שלב הגמ, שבו האדם מצליח לקיים את המצוה. רבינו המחבר קובע שבשני השלבים הראשונים יש לאדם בחירה ומצווה לבחור בהם, ואילו בשלב הגמ - עליו לבטוח בה' שיביא את התוצאה.

בשיעור זה נעסוק בשני השלבים הראשונים, שבהם מוטל על האדם לבחור בטוב, אך קודם לכן נחזור בקצרה על מה שדיברנו בשיעור הקודם. עסקנו באדם הנתון בספק, ואינו יודע מה הדבר הנכון לעשות, כי לא מדובר בדבר המפורש בשולחן ערוך. הוא רוצה לעשות את הדבר הנכון, אך אינו יודע לכוון אל האמת. למדנו שכלל שאדם מחפש באמת את הדרך הנכונה ומשתדל לכוון אליה - הרי הוא נחשב לבחור בטוב. ומה לגבי שלב הגמ? על כך למדנו: הגמ אינו תלוי בכך. האם יגיע לידי גמר? ומה יהיה הגמר? כל זה אינו בידך כלל! רצון ה' ממך הוא שתעשה את הצעד מתוך רצון וכוונה לעשות את הדבר הנכון. וכאשר הוא רואה שיש לך מחשבה נכונה ואתה בוחר בחיים, כי אתה סבור שדרך זו שאתה בוחר בה היא דרך החיים, הוא יגמור את הדבר באופן הנכון והראוי, בין אם התוצאה תתאים למה שחשבת, ובין אם תהיה הפוכה, ככל הדוגמאות שהבאנו.

הרי כך אמרו חז"ל (יומא לח, ב) הבא ליטהר מסייעין אותו. כשאתה בוחר בטוב כפי כוחך, אתה כבר נחשב כבא ליטהר, וממילא אתה יכול לבטוח שמסייעין אותך מן השמים.

כמה דברים הצליח להביא לידי גמ, יתכן שנקבל תשובה אחרת לגמרי. השאלה היא אחת: האם הוא קיים מצות 'ובחרת בחיים' או לא? 'ובחרת בחיים' לפי רבינו יונה (שערי תשובה שער ג) היא מצות עשה דאורייתא. **כל פעם שהאדם בחר לעשות את הדבר הנכון, הוא קיים מצות עשה דאורייתא, גם אם בסוף הדבר לא עלה בידו.** הוא החליט להתקשר לפלוני לפייסו, הוא החליט להתקשר לפלוני ולשאול אם הוא זקוק לעזרה, הוא החליט להתקשר לפלוני לאחל לו ברכת מזל טוב, ובסוף הלה לא ענה בטלפון, **כיון שבחר בחיים, הוא קיים מצות עשה דאורייתא.**

נוסיף ונאמר: גם אם אתה שמח שפלוני לא ענה ואתה מודה על כך לה, כיון שבתחילה לקחת את הסיכון והתקשרת - בחרת בחיים. **ההחלטה לקום ולעשות, אע"פ שלא הניבה שום תוצאה, היא העיקר, עליה בלבד האדם עומד למבחן בשמים, ועליה נמדדת דרגת הצלחתו בעודו בחיים.**

עלינו להשריש זאת בלבנו כי אנו כל-כך רחוקים מזה. אנו רחוקים מזה על אף שזה לא דבר מורכב ולא דבר עמוק. **אנו פשוט צריכים ליישר את התפיסה שלנו.**

הצלחות בעיני בני אנוש

הבה נראה איך אנשים מסתכלים על אחרים ואח"כ איך הם מסתכלים על עצמם. כשבאים לבדוק את מי אנשים מעריכים ומעריצים או במי הם מקנאים, זה מתחלק לכמה דרגות. הדרגה הנמוכה ביותר היא של אותם אנשים שמקנאים באנשים שיש להם כבוד מהצלחותיהם הגשמיות. הם מעריכים את פלוני שהתפרסם בזכות הכסף הרב שיש לו או בזכות היכולת שיש לו לפרסם את עצמו. דרגה זו היא סתם טיפשית.

הדרגה שמעליה היא של אלו שמקנאים במי שבאמת יש לו הצלחות גשמיות, למרות שאין לו כבוד מהן. הם אומרים לעצמם: פלוני מצליח. הוא מסודר בחיים. הוא עובד, הוא חוסך כסף. הם רואים אותו כאדם מוצלח.

למרות שיש יותר הגיון בדרגה זו, כי האדם אומר: אני לא יכול להסתדר בחיים. כל הזמן אני עובר מסוג עבודה אחד לסוג עבודה אחר, וסדר היום שלי משובש לגמרי. הוא רואה את פלוני כמוצלח בגלל שהוא יותר נורמלי. בסדר, אבל גם זה הבלים, כי אין זו תכלית החיים.

כעת נעבור לעסוק בענייני רוחניות. אף כאן יש את האנשים שמקנאים בפלוני בגלל הכבוד שיש לו מהצלחתו הרוחנית. יש לו 'שטעלע' [משרה תורנית]. הוא מפורסם. כשצריך לכתוב את שמו, אפשר לרשום משהו תחתיו - רב דקהל... אף זה טפשי.

אכן אחרי שלוש הדרגות האלה, כבוד מהצלחה גשמית,

הצלחה גשמית עצמה, וכבוד מהצלחה רוחנית, באה הדרגה הרביעית שבה אנו טועים. לגבי שלוש הדרגות הראשונות לא קשה להבין שהן הבל וטיפשות. אך בדרגה הרביעית, בה אנו טועים.

הדרגה הרביעית היא זו שמקנאים במי שבאמת מצליח ברוחניות. לא בכבוד. נניח שאף אחד לא מכיר את פלוני. אני מכיר אותו, כי הוא גיסי, או ידידי מנועה, ולבי יוצא מקנאה, לא בגלל שכולם מכירים בגדלותו, אלא להיפך, כי יש לי קצת חוש להריח גדלות והצלחה ברוחניות, ואני רואה איך הוא מוסר עצמו ללימוד התורה. הוא לומד ולומד ללא הרף. הוא אוהב ללמוד. הוא מרגיש טעם ברוחניות. תראה איך הוא מתפלל, תראה את השבת שלו. זה שמקנא בו, יש לו מושגים נכונים. הוא אפילו לא מקנא ברוחניות החיצונית שלו. הוא מקנא בהצלחתו הרוחנית לפי מה שהבין מספרי החסידות ומספרי הראשונים מה נקראת הצלחה ברוחניות.

הגמר אינו הצלחת האדם

בא רבינו המחבר ואומר: אף זו טעות היא. **אתה מקנא בפלוני, משום שאתה מסתכל בכל עת על הגמר שלו.** אתה רואה שהוא לומד בהתמדה שעות ארוכות, אתה רואה שהוא מגיע לחיבור פנימי לתורה ומצוות ויש לו דבקות. איך שיהיה, אתה רואה גמ, ואתה מקנא. פעמים שזה יתכן גם לגבי צדקה וחסד. אתה רואה שפלוני פעל גדולות ונצורות. הוא הקים ישיבות, הוא הקים ארגון, הוא משתמש בכשרונו, בחכמתו ובעתותיו, ומחולל מהפכות.

אומר לנו רבינו המחבר: כל הדברים שאתה רואה שהגיעו אצלו לידי גמר ואתה קורא להם הצלחות ברוחניות, **דע לך שהקב"ה הוא זה שעשה אותם.** יתכן שהסיבה שעשה אותם היא שידע מה קורה אצלו בלב, והחליט להביא את הדברים לידי גמר משום שזה מגיע לו בשכרו. מאחר שהיו לו הכוונות הנכונות, הקב"ה אמר: אביא את הדברים לידי גמ. זה בהחלט יכול להיות. זה יכול להיות גם תוצאה מתפילות אבותיו. יתכן גם לדאבון לב שזה מגיע מהצד השני, כאשר מתקיים בו **הפסוק** (ואתחנן ז, י) משלם לשונאיו אל פניו להאבידו.

אכן כן, הדבר קיים גם אם מדובר כביכול בהצלחה רוחנית, ועל זה בכו הצדיקים באמרם: מי יודע מהיכן מגיעות כל אותן הצלחות. על זה הם הצטערו כל הזמן. הם חששו מקליפת נוגה. צדיקי בית זידיטשויב-קאמארנא יראו מזה ביותר, אבל אפילו שאר הצדיקים חששו לכך.

איך שיהיה, אתה רואה גמר אצל פלוני, הצלחות אמיתיות ברוחניות, ואתה מקנא בו. ולמען האמת, אין זה קשור לפלוני, כך שאינך רואה שם את הצלחתו של פלוני, אלא את הצלחתו של הקב"ה. אתה רואה גמר שהקב"ה עשה

עליו. למדתי אתו באותה כיתה, ועכשיו, תראה היכן אני עומד והיכן הוא עומד.

הזדמנויות לבחור בחיים

ננתח מעט את הנושא. רבים נוטים לחשוב כי רק למעלה בשמים מתקיים 'עליונים' למטה ותחתונים למעלה' (ב"ב י, ב), כי כאן אף אחד אינו יכול לדעת. אך האמת היא שיש דברים שאפשר לדעת אותם. הם אינם מסובכים כל-כך: **נסיונותיו של אדם ובחירתו בטוב** - כלומר, ההחלטות שהוא מקבל - **הם ורק הם קובעים את מדת הצלחתו של האדם.**

יהודי זה שבחר בטוב שוב ושוב, הוא מוצלח מאוד. הוא גם **זוכה לסייעתא דשמיא**. הוא יגיע לכך, כי **הקב"ה מאיר פנים לאדם כזה**. אבל **לפעמים זה לוקח זמן**. הסיבה לכך היא **שהקב"ה רוצה לתת לו לאדם עוד ועוד הזדמנויות לבחור בחיים**, ואילו היה האדם זוכה להצלחה נפלאה בכל התחומים לו ולכל הדורות הבאים רק בגלל בחירתו הראשונה בטוב (שבעקרון היה יכול להיות כן, שכן בחירה אחת בטוב יש בה כח להביא לו לאדם שפע רב של סייעתא דשמיא), **היה נבצר ממנו לבחור שוב בחיים.**

אכן פעמים רבות הקב"ה מעכב את השכר כדי לראות אם האדם יבחר שוב בטוב. אברהם אבינו הוא מורה דרכנו המובהק בעניין זה. בכל אחד מנסיונותיו, היתה לו בחירה עצומה - לא להרהר אחר מדותיו של הקב"ה - ובכל זאת הוא התנסה שוב. לאחר שבחר בטוב והלך בעיניים עצומות אחרי הקב"ה, חזר הקב"ה וניסה: עכשיו אין לך מה לאכול. הוא הלך מארצו וממולדתו לארץ לא נודעת, ציפה לסייעתא דשמיא - והנה יש רעב בארץ ואין מה לאכול.

אדם זה, שהוא הראשון שהכיר את בוראו וכל הימים מפרסם את שמו ברבים, אין לו עכשיו מה לאכול. כולם מסתכלים עליו וצוחקים, וכל בעלי האכסניות שהוא לוקח מהם בהקפה, שואלים אותו: איה אלוֹקִיךָ? וכל זאת אחרי שבחר בטוב. **מציאות זו נותנת לו הזדמנות לבחירה שלא הייתה אפשרית קודם לכן**. כעת הוא עומד ושואל את עצמו: איך אני בוחר עכשיו אחרי שחשבתי שהכל יהיה נפלא, אחרי שכל-כך התמסרתי והקב"ה נתן לי סטירה?

אבל אחרי זה, יש לו לאברהם הכל, עשירות ובנים, לא חסר לו דבר, 'וה' ברך את אברהם בכל' (חיי שרה כד, א). אבל לא שם היתה הצלחתו. **הצלחתו היתה בבחירותיו, כשהאמין בה' - 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה' (לך לך טו, ו), 'ומצאת את לבבו נאמן לפניך' (נחמיה ט, ח).**

הצלחת האברך שנאלץ לצאת לפרנסתו

כשאנו מתרגמים זאת לחיינו, מתקבלת תמונה שונה לגמרי מזו שהרגלנו אליה - ותמונה זו מפחידה מאוד. גם

ואינך יודע למה. אולי אתה רואה עכשיו את הצלחתה של זקנתו של פלוני. הדמעות שהיא הוזילה, לא היו לריק, והנה עכשיו הן הצמיחו פירות. עכ"פ אינך רואה עכשיו הצלחה בחייו של פלוני.

תוצאות מרנינות אינן מעידות

אנו כל-כך רגילים לומר על אדם: "פלוני? בלי עין הרע. הוא אדם שעושה את שליחותו". מי אמר לך? וכי שליחותו היא להצליח?! להקב"ה יש מספיק דרכים להביא הצלחה לעולם. אומר האדם: כן, אבל התפוח לא נופל רחוק מהעץ. הוא נותן פירוש חדש לפתגם זה - במקום שיש הצלחה, בוודאי יש אלוקות. למה? כי הוא זוכר את **הפסוק** (יתרו כ, כא) 'ובכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך'. אם יש שם ברכה, מן הסתם יש שם סייעתא דשמיא.

זה לא מופרך. המהלך אינו עקום. אך צריך לדייק בכמה נקודות: ראשית, זה לא מוכרח במאה אחוז. כפי שאמרנו, **הצלחה יכולה להגיע גם מהצד השני**. אך יותר מזה, **אינך יודע את דרגת הבחירה של פלוני, וממילא אינך יודע מה באמת חלקו בהצלחה וכמה מזה הוא הצלחת זקנתו**. נניח שההצלחה אכן באה מסטרא דקדושה, עדיין אין זה מורה על ההצלחה הגדולה ביותר, כי אפילו נניח שהיתה לו בחירה ובחר בטוב ובזכות זה הוא רואה הצלחה כזו, עדיין זה שהצלחתו כל-כך גדולה אינו דווקא בגלל בחירתו, אלא **יש לו סייעתא דשמיא גם בגלל בחירתם של אנשים אחרים**, אשר זו תמיד המציאות כשיש הצלחה עצומה. ההצלחות הגדולות נובעת מאיזה חשבון. **יתכן שהייתה לו מסירות נפש מיוחדת שגרמה לכך. אך באותה מידה אפשר גם שציבור שלם החליט לבחור בטוב וזוהי סיבת ההצלחה הגדולה**, ורק נראה שהיא תלויה בפלוני.

מכאן מתבאר עניין המנהיגות. יש שמתפלאים: האם המנהיג אכן בדרגה כה גבוהה עד שזוכה להצלחות רבות כל-כך? אכן, צדיקים בעלי רוח הקודש הסבירו: **פעמים רבות ההצלחה תלויה בתלמידים**. אם יש שם אמת, יראת שמים, מחפשים שם את הקב"ה, **יש למנהיג סייעתא דשמיא**. זה חלק מהסיבה שיש שם ברכה ויש שם גמ. ויש עוד חשבונות לכך, כמובן.

ישאל השואל: אם ההצלחה נובעת מדמעות הסבתא - האם זה חסרון? בוודאי שלא! חס ושלוש! אין זה חסרון. **החסרון אינו אצל המוצלח, אלא אצל המקנא**. הרי איננו דנים עכשיו בחשבונותיו של מקום, אלא באדם העומד מן הצד ועיניו יוצאות מקנאה. וכמו כן אין אנו מדברים עכשיו על המוצלח. הוא גם צריך לשמוע זאת, כדי שלא יתגאה כל-כך. אך זה שעומד מן הצד ועיניו יוצאות מרוב קנאה, למה הוא מקנא? כי הוא אומר לעצמו: הסתכל עלי והסתכל

מי אתה מסתכל? ממי אתה למד? רבים מרבותינו שבכל הדורות, לא נחשבו לרבותינו בגלל שהיו להם כל-כך הרבה הצלחות, אלא בגלל שבכל כוחם הכריחו את עצמם לעמוד במצבים קשים. כל פעם שנפלו, חזרו וקמו. הלך רוח זה, הוא הלך רוח של בחירה. בחירה אחר בחירה ללא הפסק. וזה כל מה שנוגע לו לאדם בעוה"ז.

בדרך כלל מי שעבר עליו יום חלק בלי עליות וירידות, לא עשה בו בחירה משמעותית, כי לא היו לו הזדמנויות לבחור. אמנם תמיד אפשר להוסיף בלימוד לשמה או במעשים טובים אחרים. אך כאשר לאדם אין עליות וירידות במשך היום, והכל זורם לו על מי מנוחות – הן בתלמודו והן במלאכת כפיו – הדבר גוזל ממנו את היכולת לבחור בטוב, כי הוא נשאב למסלול של 'מצות אנשים מלומדה'.

החיים הם כמו רכבת הרים

מי הוא זה שאינו מייחל שכל ענייניו יתנהלו באופן חלק ורגוע? האדם אומר: אני יודע שצריך להילחם עם היצר הרע, אני צריך שצריך לעבוד קשה, אך הייתי רוצה שהכל יהיה מסודר. כלומר, כל יום אותו סדר היום, פחות או יותר. אם משהו מתקשר אלי, שלכל הפחות ירצה ממני משהו נורמלי. אינני מסוגל להתמודד עם אירועים בלתי שגרתיים חמש פעמים בשבוע. אני לא יכול להיות יהודי כך. יהודי צריך מנין קבוע, תפילות שחרית, מנחה, מעריב, חברותא קבועה. ניתן לראות לפעמים חברותא של שני אנשים בני שבעים שיושבים במקומם הקבוע בבית הכנסת ולומדים בנחת ושלווה, ונדמה שהם יושבים שם מאז היותם בני תשע. מעולם לא שבו לביתם. בכל יום, כשאתה נכנס למעריב, אתה רואה אותם יושבים בניחותא ולומדים. מדוע אינני יכול להיות כמותם? למה כל פעם צריך לקרות לי משהו שמקפיץ אותי?

יותר מזה, אנו רואים שכך הקב"ה קבע בסדרו של עולם שכאשר האדם מגיע לבן ארבעים לבינה, הוא נעשה עסוק עד למעלה ראש, מתרוצץ תמיד מטרדה לטרדה ומכבה דליקות ללא הרף, והקושיא גדולה: מדוע, כשהיה האדם צעיר וללא שכל, יומו היה פנוי ללימוד, ועכשיו שיש לו שכל, אינו יכול לרכז את מחשבתו, כי הוא כל-כך טרוד ומבולבל.

הזדמנות לבחירה גם ביום בהיר

יש כמה דרכים להסביר את התשובה, ואחת מהן היא שהשינויים מכריחים את האדם לבחור. האדם מרגיש שהיה לו יום נפלא ושואל: למה היית צריך להתקשר אלי עכשיו? מדוע זה היה כל-כך חשוב? היה לו יום כל-כך מרומם, והנה פלוני מתקשר אליו בדרישה שיפרע לו חוב. איזה חוב? חוב ישן נושן... זהו זה, מעמסה חדשה. הוא שואל בלבד: למה היום? יש ימים שבהם אני בלאו הכי כועס על כל העולם,

ברוחניות עצמה. הנה אדם המצליח בתורה, הוא נבחן על דפי גמרא, לומד בכוונה הנכונה. הוא באמת מצליח. הוא משמח את קונו. איננו מדברים על מי שלומד לתועלת עצמו, אלא על מי שלומד את התורה הקדושה לשמה, ותורתו מביאה שפע לעולם. קדוש, קדוש, קדוש. השאלה היא דבר אחד בלבד: לעומתו יש אברך שכל-כך רצה להישאר בכולל – ולא יכול. כך תכנן לו הקב"ה את חייו. הוא יודע מהי תורה, מהו לימוד בקדושה וטהרה. הוא הצליח בתורה, ופתאום נאלץ לעזוב את הכל. הוא מתמודד. הוא מתמודד עם הפרנסה. עזב הכל, ולאחר שנים מגלה שלא הרוויח הרבה. אין לו לא כסף ולא את הכולל. הוא גם איננו יכול לחזור לכולל, מפני שאינו יכול לצבור עוד חובות. ובנוסף לכך, עליו להתמודד עם עניינים שונים בביתו. סיפור מן ההפטרה.

הנה לאברך זה יש עתה בחירה חדשה. כן, עכשיו, כשהוא שבור ורצוף. בחירתו היא: האם להמשיך להיות שבור ורצוף, או לקום ולחיות עם האמת. וכל פעם שהוא מחליט לחיות עם האמת – היינו, שאומר לעצמו: אחד מכללי הבחירה הוא לפום צערא אגרא; ואם קשה לי עד מאוד לעשות משהו, או להימנע ממשהו, ואני בוחר לעשותו – פירוש הדבר שהרע כבר השתלט על לבי, והראיה, שתאוותי כבר היתה כל-כך חזקה, או העצבות כבר משכה אותי כלפי מטה, ואני אומר: לא! אינני מוכן לכך. ברגע זה אני עומד בפני בחירה אם להישבר או לא, אם לזכור שהקב"ה מנהל את העולם, והוא שהביא אותי למצב זה, ובוודאי שזהו המצב הטוב ביותר עבורי, ואני בוחר שלא להישבר. כל פעם שהוא עושה כן, הוא המוצלח הגדול ביותר.

וכיון שהוא עושה כן פעם אחר פעם, הרי העולם הבא שלו מתרבה והולך, – ולא רק העולם הבא, אלא גם 'עולמך תראה בחיך'. הדביקות בה', התכלית האמיתית של הבריאה, מתקיימת באופן נפלא ביותר כשהאדם בוחר בחיים. ואם אתה רואה אדם שמקבל מכות ללא הרף – כך לפחות הן נראות בתחילה – ואחר כך הוא כבר קורא להן ליטופים. אך למעשה, שוב לא הצליח ושוב לא הצליח. והוא חוזר כל פעם ואומר: אם כן, אני בוחר עכשיו בטוב – הרי הוא המוצלח שמוצלחים. אף כשהאדם נמצא אחרי נפילה ואומר: לא אתיידא, אלא שוב אקח את עצמי בידיים, הרי זה בחירה נפלאה בטוב, ומתקיים בו 'לפום צערא אגרא', כי אינו עכשיו במצבו הטוב.

הירידות הן לצורך העליות

רבינו המחבר מלמד אותנו כאן, שעל פי בחירת האדם, הוא מובא לדין אחרי מאה ועשרים שנה; על פיה הוא זוכה לשכר ועונש בעוה"ז ובעוה"ב, ועל פיה נמדדת הצלחתו.

ובכן, אתה מסתכל סביבך ורואה אנשים אחרים. על

זהו היסוד שאיננו חיים אתו ועלינו להתרגל לחיות עמו.

מתן שכרה של מצוה קלה

נוסיף ונתקדם. הזכרנו שלפעמים הקב"ה אינו מביא את הגמר עכשיו, כי אם היה מביאו, האדם לא היה זוכה להמשיך לבחור בטוב כי לא הייתה לו הזדמנות נוספת לכך. דבר זה נוגע לו לאדם בכל עת שהוא עוסק בהשתדלות להגיע לגמרה של מצוה שלוקחת זמן רב. דוגמא לכך: מעשה חסד מורכב מפרטים רבים - להתקשר, לחזור ולהתקשר, ללכת לקחת את הדבר המתבקש. הרבה פעמים המצב מצחיק - בבחינת אם זה לא היה כואב, זה היה מצחיק. מבקש הטובה היה בטוח שמדובר בטובה קטנה. הרי בלאו הכי אתה הולך לשם, תיקח את הדבר חיש מהר ותביאו אלי. המבקש מתכוון לומר: אני מבקש ממך, אל תקרא לזה שביקשתי ממך טובה - זה לא כלום. אתה בכל אופן ניגש לשם. אל תעשה מזה עסק. ולמעשה, כפי שקורה בחמישים אחוז מהמקרים, פלוני אינו נמצא שם, ועל האדם להמתין לו. הוא מפסיד את המנין לתפילת מעריב, והוא לא עונה בטלפון. בלבו הוא אומר: אילו הייתי יכול לומר למבקש טובתי: אתה יודע מה שעשית לי?

אכן בענין בינו לבין קונו, יש כאן דבר נפלא. חוץ מהענין של 'לפום צערא אגרא', מצוה זו מזמנת לאדם כמה וכמה הזדמנויות לבחור. לבחור להמשיך הלאה, לבחור לקבל באהבה, וחוזר חלילה. עכשיו מתחיל השלב השני. פלוני טוען שהדבר לא הגיע, פלוני כועס עכשיו. האדם מרגיש: סך הכל רציתי לעזור, ועכשיו אני זה שמקבל על הראש. כל המקומות שבהם הדברים אינם הולכים כפי שתכנן - אלו מתנות שהקב"ה נותן לו - הזדמנויות נוספות לבחור בחיים, ושם נמדדת הצלחתו האמיתית.

כשהאדם צריך מבחן חדש

דבר זה יכול לענות לאדם על השאלה מדוע תפילותיו אינן נענות. האדם אומר בלבו: רבוננו של עולם! אני הרי רוצה סך הכל לעזור לפלוני. מה אני מבקש ממך? למה זה צריך להיות כל-כך מורכב? למה זה תמיד צריך להיות הפוך? יש בוודאי יותר מתשובה אחת. זאת לא התשובה היחידה. אבל כל פעם שמגיע אליך משהו שעומד לך לרועץ, יש לך בחירה, אתה יכול לחשוב כיהודי ויכול לחשוב כעובד ע"ז. חשבת בצורה של 'כוחי ועוצם ידי', או חשבת מחשבת יאוש, אשר אלה הם שני צדי המטבע של חוסר בטחון, ועכשיו אינך רואה סייעתא דשמיא בעניינך.

אנחנו תמיד רגילים לומר: אתה יודע למה אין לך סייעתא דשמיא? כי הלכת עם 'כוחי ועוצם ידי'. אך יש לזה הסבר יותר עמוק. אותו הסבר אך יותר עשיר. בגלל שפעלת מתוך 'כוחי ועוצם ידי', נותן לך הקב"ה הזדמנות נוספת לבחור

ולא היה אכפת לי אם היית מתקשר אלי באחד מאותם ימים. להיפך, ביום פקדי ופקדתי. כולם באים בצרורות. אך ביום כזה? היית חייב להרוס לי אותו?!

אכן, דברים כאלה קורים לכל הפחות פעם בשעה, וכל פעם בצורה אחרת, והתשובה היא: זוהי בחירה. עד כה דיברנו על עיבוד פנימי במוחו של האדם - כאן האדם לומד להתבטל, כאן הוא מחזק את אמונתו, כאן הוא מתקן את מדותיו. אך כעת אנו מסתכלים על זה מהצד השני ואומרים שהשינויים מזמנים לאדם מצוה חדשה - מצות 'ובחרת בחיים', ובה תלויה כל הצלחתו.

הודאה על ההצלחות

יש שהאדם כבר מבין את כל זאת, אך אינו נותן את דעתו להודות על כך לה'. האדם יכול לדבר עם נוות ביתו בערב ולומר לה, או אפילו לומר לעצמו לפני ק"ש: היה לי היום נסיון להשיב לפלוני כגמולו, וברוך השם שלא עניתי לו כלום. אבל הוא לא עושה את זה, כי הוא לא חושב שזה דבר מיוחד. בדרך כלל, אפילו אדם פיקח, כשמסתכל לאחור ואומר נס שלא עניתי לו, הוא חושב רק על החלק הפרקטי - ככה לא הסתבכתי. מה הייתי מרוויח מזה לו הייתי עונה לו? רק הייתי מסתבך. היתה לי סייעתא דשמיא.

אך זה אינו נכון. על האדם להבין שבאותו רגע, כאשר יש לו נסיון לענות ואינו עונה, הוא נהפך לאיש מצליח. למה? כי מצב זה הוא מצב של רע הנלחם בטוב והטוב מתגבר - וזו תכלית הבריאה. לגבי הגמור? הגמור תלוי בהקב"ה. שוב ושוב האדם מבקש מהקב"ה שיעזור לו לבחור בטוב.

אתה חונן לאדם דעת, השיבנו אבינו לתורתך, סלח לנו אבינו, הוא יכול להוסיף תפילה בשומע תפילה, ואח"כ אלוהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה, ותן בלבי אמונה הכנעה וענוה. הוא מתפלל ומתפלל וכשמגיע עת נסיון, הוא זוכה ובוחר בטוב ונוחל הצלחה.

וכאמור, ככל שהנסיון קשה יותר, כך ההצלחה גדולה יותר, כי לפום צערא אגרא. אם נדבר על הנסיון לענות למי שמחרפו, הרי ידוע שככל שהלה יותר רחוק ממנו, כך הנסיון קל יותר. יש מי שמבליג לחלוטין, ויש שמגיב במילה שמשתמעת לשני אופנים. אך אם האדם קרוב אליו מאוד, כגון בנו או נוות ביתו, והוא נמצא אתו לבד ואין איש שומע, ואין לו הרבה מה להפסיד מבחינת מעמדו (כי בלאו הכי הלה כבר מכיר לעומק ולרחב), הרי שהנסיון גדול מאוד, ואם הוא מתאפק ואינו עונה, הצלחתו גדולה ביותר. יש לו תשובה כל-כך קולעת שתקטול את הצד השני, והוא משאיר אותה לעצמו. הנה הוא עושה עכשיו בחירה קשה, והיא נחשבת להצלחת חיים.

בחיים ולחזור בתשובה על בחירתך הקודמת, על-ידי שאינו נותן לך סייעתא דשמיא.

נמצא שאין זה עונש על שהאמנת בעצמך, אלא כיון שהאמנת בעצמך, הקב"ה אומר: **בא נעשה לך מבחן נוסף, ועכשיו יש לך את האפשרות להתעורר ולומר: הנה אני מבין שהלכתי עם 'כוחי ועוצם ידי' ואני צריך לשנות את המהלך. וכשתעשה כן, תתקן את מה שפגמת בבחירתך הקודמת.** כך הם החיים שלנו. כך בדיוק.

מתכוננים מראש שכך העולם פועל

כדברי הספר הישר שאנו חוזרים עליהם תמיד, שעל האדם ללמוד כיצד העולם פועל וכך לא יישבר ברוחו כשיראה מאורעות העולם. כשאדם נכנס לתוכנית של בנייה, אומרים לו: אח יקר! כמה אתה חושב שזה יעלה לך? הבה נשנן ביחד - זה יעלה לך לכל הפחות כפול. כן, שמעתי את כל תשובותיך, ועדיין אני אומר לך שזה יעלה לך הרבה יותר מכפי שאתה משער. זה דבר אחד. דבר נוסף, מתי אתה חושב שזה יהיה מוכן? ומה תעשה אם זה לא יהיה מוכן? - כן, הקבלן הבטיח לי שאם הדירה לא תהיה מוכנה עד אז, הוא יממן לי את השכירות. ומה תעשה אם לא יממן לך? - מה פירוש? הוא חייב לממן לי! זה כתוב בחוזה! - אז אספר לך מעשה במישהו שהבטיח לממן ולא מימן. והסיפור הזה יכול לחזור על עצמו, ומה תעשה אז?

תלמד כיצד דברים פועלים, ותבין מה הסיבה לכך. האדם אומר: זה קורה בגלל שכך אמרו חז"ל (סוטה יא, א) כל העוסק בבנין מתמסכן ובגלל שיש בירוקרטיה מטורפת ובגלל שתמיד כשחופרים מוצאים בעיות חדשות ואולי מוצאים גם קברים. אך למה? וכי אין דברים יכולים להתנהל נורמלי? הלא זה עולמו של הקב"ה! ובכן, **יש שמסבירים** שהסטרא אחרא מתגבר ויש מלחמה גדולה. אך ההסבר היותר עמוק לזה, הוא שתכלית הבריאה היא לבחור בחיים.

בנו בתים ולא חינוכם

בעבר היו כמה מקרים במי שעסק במשך שנים ארוכות לבנות בנין לשיבה וכדומה, הוא עמל רבות לגייס את הכספים לכך, אך כשהגיע לשלב הגמר, הוא נפרד מן העולם. הכאב שבדבר הוא גדול מאוד, והתורה מכירה בכך בדברה על מי שבנה בית ולא חנכו שאינו יוצא למלחמה. האדם חיכה וחיכה, ובסוף לא זכה לראות את הגמר.

אך יש בזה קצת הבנה. דוד המלך לא חנך את בית המקדש. שלמה בנו חנכו. הוי אומר: **עבודת האדם היא לבחור בטוב לבנות את הבנין. להיות שם בשעת הגמר - זה כבר החלק הפחות משמעותי.** הגמר אינו חייב להיות בעודו

בחיים. ואף כי יהיה בעודו בחיים, זה לא יהיה קשור אליו. אך ורק הבחירה קשורה אליו. אם האדם מוסר את נפשו ועושה לשם שמים ומשקיע דמים תרתי משמע להמשיך אלוקות לזה העולם, הרי הוא ממלא תכלית חייו.

זה בדיוק הפוך ממה שאנו חושבים. אנחנו חושבים שהעיקר הוא להיכנס אל הבנין. אך הדבר אינו כך. זה היה מבטם של הצדיקים, כגון הרה"ק מסקווירא זיע"א והרה"ק מסאטמאר זיע"א כשבנו את השכונות שלהם. הם דיברו על כך שזהו העיקר. האם הם ראו את ההמשך בחייהם? אולי הרה"ק מסקווירא ראה קצת יותר.

הנקודה היא: **הבה נראה איך אתה מתמודד במשך כל התקופה, כל פעם שאתה צריך לעשות בחירה חדשה.** בחירה חדשה כשהכסף לא הגיע, בחירה חדשה כשלא הולך כמתוכנן. **עוד תפילה, עוד דמעות, עוד השתדלות, עוד יגיעה, עוד פעם לקום.** על זה הגיע האדם לעולם. **כיון שהאדם עשה את שלו, הוא הגיע לשלימותו.** מה הוא צריך סתם לסבול כאן בעולם? - אבל הוא לא זכה לקצור את פירותיו!!! אבל נקודת הדבר היא שהאדם הגיע לעולם בשביל הבחירה בחיים ולא בשביל לקצור פירות. יראי שמים רצו תמיד לעשות ולפעול בשביל השראת השכינה. אני לא צריך להיות שם כשקוצרים את הפירות. אני צריך להיות כשיש קשיים וצריך לבחור בטוב על כל צעד ושעל.

ההזדמנויות של צער גידול בנים

כך הוא הדבר לגבי חינוך הילדים. האדם מנסה לעשות הכל כדי שבנו יבין את הגמרא. בודקים ורואים שיש לו קושי בקריאה, מנסים לעזור לו ומגלים שיש לו קושי בריכוז המוח. הוא מנסה לטפל בשיטה אחת, כמה חודשים זה עובד, ואז זה מפסיק, או זה גורם לבעיות אחרות, וצריך לשחק עם המינור, להוריד ולהעלות. יש שהאדם מתייאש אחרי שהוא רואה שזה לא מביא את התוצאה הרצויה, ויש שהוא מגיע למחשבות של 'כוחי ועוצם ידי' - תראה, אני יודע היטב לטפל בילד מתקשה. שני צדדים לאותה מטבע, כאמור, וכך האדם מתמודד עם החבילה. פעמים שמדובר בעשרות שנים. לא משנה מה השם של הבעיה. האב מחתן אותו, וזה מלווה אותו גם אחרי החתונה. הוא מנסה להשיג לו עבודה והוא לא מרוויח מספיק. הוא מנסה לעזור לו. הבעיות החדשות מצטרפות לבעיות הישנות, ונוספות עליהן גם הבעיות של הנכדים. את הכל הוא סוחב. ופעמים שהוא לא מצליח להבין. נושא עוון. בנו עושה לו בזיונות, אבל הוא ממשיך לשאת אותו. למה? כי זה בנו. אך כעת נדבר על מבט קצת אחר.

טיפול בילד עם פיגור שכלי

כשאנשים רואים אב לילד עם פיגור שכלי וכדו' אשר משקיע בו את נשמתו, יש מהם שאומרים: חבר יקר! לא תצליח לעשות בו תחיית המתים. לך ללמוד, תשלים עם המצב, ולפחות אתה תחיה. בא תהיה קצת ריאלי. ובדרך כלל הם מוסיפים לזה הסבר: אני מכיר את פלוני כבר עשרים שנה. כל יום הוא מנסה דברים אחרים, כל פעם הוא משוכנע שהפעם זה יעזור, הוא מבזבז את כספו ואת זמנו ואת כל חייו, ואני אינני רואה את גודל הצלחתו. אם הוא צריך להקריב את עצמו כדי להגיע לאן שהגיע - אני שומע.

ויש מהם שמדברים בדיוק הפוך: היום יש טיפול חדש. מדברים עליו גדולות ונצורות. אין לך מושג. אני מכיר מישהו שמאז שהתחיל לקחת את הטיפול הזה, זה ממש הפך אותו לאיש אחר. אתה לא יכול לתאר לעצמך.

והקב"ה אומר: נדבר על מהלך שלישי. הגמר? בין אם מצליחים בין אם לא מצליחים או מצליחים רק קצת, השאלה היא תמיד: מה אתה עושה עם הדבר שנתתי לך? אם אתה עסוק כל הזמן בנסיון להגיע למקום מסוים, אני באמת מרחם עליך, כי איך זה בדיך. אם אתה לחוץ שבנך יגדל למו"ץ או יקבל כל 'שטעלע' [משרה תורנית] אחרת, כי אתה אומר: אחרת, זה לא יעבוד. אתה צריך להכיר קצת את הסביבה ואת המשפחה. הוא חייב שיהיה לו איזה 'שטעלע'. וכיון שכן, אעשה הכל כדי שגיע לשם. אזי אתה באמת מקריב את חייך לחינם. וגם אם תצליח להדביק לו תואר מזויף, גמר אמיתי לא תצליח להביא.

אבל אם אתה מבין שתפקידך הוא אך ורק לבחור זה עתה בטוב, וכששואלים אותך לאן אתה רוצה להגיע, אתה עונה: אינני רוצה להגיע לשום מקום, ואין לי מושג לאן אני צריך להגיע. על מה ולמה אבזבז זמן יקר מחיי כדי לחשוב על מה שיהיה בסוף? חבל! אינני צריך את עגמת הנפש של זה, לא את השמחה של זה ולא הדמיון של זה. אני רוצה דבר אחד, לבחור בטוב ולעשות מה שנכון לעשות ברגע זה. ובכן, מה נכון עכשיו לעשות? 'כוחי ועוצם ידי' - לא; יאוש - ודאי שלא. מה כן? לברר אם הטיפול שמציעים לי יכול לעזור. זה יכול לעזור? יש עדויות של אנשים שזה עזר להם? אם יש, אני הולך לנסות אותו. למה? כי זה מה שנכון לעשות היום. לגבי ההמשך - נראה בהמשך. אינני נכבה באמצע.

חבל לאבד הזדמנויות בידיים

לפעמים האדם מתלונן: יש לך מושג כמה דברים כבר ניסיתי? והאנחה שבאה אחרי המשפט הזה, כבדה מאוד. יש לך מושג כמה כסף כבר בזבזתי על התכשיט שלי? הרבה מאוד כאב ומרירות.

זה באמת מובן. הצער הוא עמוק. אבל מה שורש הצער? השורש הוא שהאדם אומר: אין לי את הכסף, אף לא את הכח, אבל אם אוכל לבוא אתו לידי גמר ולמצוא לו שידוך טוב - זה כדאי לי. אתאמץ קצת. אשיג קצת כסף מכאן, אקדיש קצת זמן משם, העיקר לחסוך מעצמי קצת בושה. ולמעשה, לחובות נכנסתי, בושות היו לי, ומה התוצאה? אפס. לא נשאר כלום מדמיוני ומתקוותי. תקוותי לעשות גמר - התנפצה לי בפנים. יותר אינני רוצה לשמוע מאף אחד, לא עצות, לא הבטחות ולא סגולות. הסתלקו כולכם מכאן, ותהיו לי בריאים ושלמים.

אך אם אתה עושה כן, אתה מאבד בידיים הזדמנויות של בחירה. אין זה תפקידך להביא לידי גמר. האדם מחשב בנפשו: אם בכל אופן לא אוכל להביא את הגמר, למה לי לעשות את כל מה שאני עושה? הוא לא יוכל להתחתן. שיהיה ברור. אני אדם ריאלי. איך אומרים - אני יכול לחיות עם זה.

אבל למה אתה מוותר על הבחירה? - על איזו בחירה אתה מדבר? האם על הבחירה לשנות את הטבע? - לא! על הבחירה לעזור לנשמה ולהיטיב לה, להעלות את מצב בריאותה ממספר אחת למספר אחד וחצי.

כל החיים בוחרים בחיים

בכל הסוגיות זה כך. אפילו בחסד. זה נוגע ביסודות של השתדלות ותוצאה וביסודות של הבא ליטרה מסייעין אותו. אבל כשזה נוגע לרוחניות, זה הרבה יותר משמעותי, כי שם כל המצוה היא הבחירה. זו היתה מצוותך. לא יותר מזה. ובכן, אם מראש תיגש לזה באופן זה ותאמר לעצמך: מדי יום ויום יש לי מצוות. הרבה מהנסיגות שהקב"ה נותן לבני אדם, הם נסיגות המתמשכים. שני סוגי נסיגות יש. יש נסיון שהוא חד פעמי. ויש נסיון שהוא נמשך לאורך ימים ושנים. קמים אתו והולכים לישון אתו. פירושו של דבר שהקב"ה נותן לך אינספור הזדמנויות לבחור בחיים, ודבר בלתי קל הוא.

ילד שאינו בריא בשכלו. כל יום הוא מביא אתו פרשיות חדשות. גילו משתנה בכל עת, ופעמים שמה שעבד אתמול כבר לא עובד היום, ההורים כבר מזדקנים והם כבר לא בגיל של גידול ילדים. אפילו לגדל ילד בריא קשה להם, כל שכן ילד כזה. אבל הם מנסים להתחזק, להמשיך הלאה ולעשות כל מה שצריך.

הדבר נוגע בכלל לכך שהאדם עם הזדקנותו, כוחותיו הולכים ואוזלים, ואז הוא אומר לעצמו: אני כבר לא יכול ללמוד כמו פעם, אני כבר לא יכול להתרכז בתפילה כמו פעם. אבל הבחירה לא השתנתה כלל, כי הבחירה היא תמיד בין שני הצדדים העומדים לפני האדם. אולי דווקא הבחירה

התשובה היא: אני מקיים את תכלית החיים, כי זה מה שהקב"ה רוצה מן האדם, שיהיה לו רצון. אין לך כסף? - אני שומע, אבל למה אינך רוצה ליתן צדקה?

פירוש חדש הוא במאמר חז"ל (ברכות ו, א) "חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה". חייב להיות 'נאנס'. ונאנס פירושו שהכל קיים ורק העשייה חסרה. מה אכפת לך שהעשייה חסרה? מה היא קשורה אליך? אם זהו המצב, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה.

הכל חוזר לאותו יסוד שאם השלב הראשון והשני של הבחירה קיימים, הגמר אינו נושא, כי הגמר תלוי אך ורק בהקב"ה. אנו צריכים להשריש זאת בלבנו ולהתחיל להחשיב יותר ויותר את הבחירה, וזה מה שיתן לנו מבט חדש על כל המציאות שאנו חיים בה.

כשהעץ נגדע באיבו

אדם גידל ילד, ורח"ל הילד נהרג ל"ע. האדם אומר: כל הימים חשבתי על עתידו של הילד. סוף סוף היה לי ילד מוצלח וירא שמים. הכאב כל-כך גדול. הוא יכול לקבל יסורים באהבה, אבל כואב לו בראותו שכל העתיד התנדף ברוח. הגמר נכחד ממנו. ובכן, איננו מדברים עכשיו על הגעגועים. אנו מדברים על התפיסה במוח. היתה כאן נטיעה מלבבת שנקטעה.

ואם ההמשך הוא שמשהו לא טוב קרה במצבו הרוחני של הילד - הילד כן חי לדאבון לב. והאב אומר: איך יתכן? צדיק פלוני היה הסנדק שלו, ולמדתי אתו משניות כל שבוע. אין לכם מושג איזה ילד חמודות הוא היה.

הכל טוב ויפה, אבל הסתכל נכון על הדברים. האדם מרגיש כזה כשלון. לפי התורה, אתה צריך להפנות את מבטך, אל הבחירה ואל ההשקעה בלבד. הגמר תלוי בהקב"ה. בדרך כלל כשהאדם רואה שהגמר נפלא, הוא אומר בלבו: הודו לה' שגילה לי שאני מושלם. ואם הוא רואה שהגמר אינו כפי שייחל, הוא לוקח את זה כסימן שהוא לא הגון. הגיע הזמן להפסיק עם זה, להפסיק לחיות עם העיוות הזה.

אכן ככל שהאדם יחיה את האמת, ירגיש את המתיקות שבאמת, את החיים, את האור, את הדביקות בה', כי חותמו של הקב"ה אמת.

השתנתה, אבל לטובה. היא נעשית יותר עמוקה. כיון שהקושי יותר גדול, הבחירה יותר משמעותית - לפום צערא אגרא. תמיד יכול האדם לבחור בטוב ולחשוב שהקב"ה הוא טוב ומטיב, ולהתחזק לכל יפול. כשהאדם מתרגל בכך, חייו נעשים לו הרבה יותר קלים.

איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק

זה נוגע גם לגבי חיזוק רוחם של הסובבים אותנו ושל התלויים בנו. פעמים שרואים בחור או אברך שמרגיש שאינו מצליח בכלום והוא מתחיל להתנדנד כספינה בלב הים הסוער. אפשר וצריך להסביר לו: בחירה, אשר היא עיקר העיקרים, קיימת אצלך לא פחות משהיא קיימת אצל אחרים, ואולי אף יותר, ואם כן, התורה מתארת אותך כמוצלח גדול. אתה קם בבוקר, אתה משתדל לעשות את המוטל עליך, כל זה גם אם אינך רואה מזה כבוד גדול. כוון אפוא שאתה מקיים מצות 'ובחרת בחיים'. צריך לכוון לזה.

אם מתחילים לשנות את המבט באחד מהתחומים, זה עוזר גם לשאר התחומים. הוי אומר: הסתכל על עצמך במבט זה, הסתכל על אחרים במבט זה, הסתכל על ילדיך במבט זה. תתחיל להסתכל על הכל במבט זה, ואז תראה שאחד משפיע על השני.

אם אתה חושב שרק אם יש לך לפחות תלמיד אחד שצמח לגדול הדור, זה נקרא שהצלחת, ואם לאו - זה נקרא שלא הצלחת. כיון שאתה מסתכל על עצמך באופן מעוות, אתה מסתכל גם על זולתך באופן מעוות. ומה יקרה אם תשנה את מבטך על עצמך? ממילא ישתנה מבטך גם על זולתך. מעתה כשתסתכל על פלוני, אם אתה יודע שהוא בוחר בטוב בענינים של בינו לבין קונו, הגם שאף אחד אינו מכירו, תאמר: פלוני הוא מוצלח גדול.

לווה כסף שלא להפסיד טעם הצדקה

הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל סיפר שהגה"צ רבי שמחה זיסל זיו זצ"ל - הסבא [ה'אלטער] מקלם - שיגר פעם מכתב לאחיו הסוחר, בו ביקש ממנו שילוהו לו כסף, ואחיו מאוד התפלל, כי ידע שאצל רבי שמחה זיסל, אם אין כסף - לא קונים, כי חיים עם הקב"ה. אם הקב"ה ירצה - יהיה כסף. אין כזה דבר ללוות. הוא שאל אותו לפשר הדבר, ורבי שמחה זיסל השיב לו כדברים האלה: אינני יכול ליתן צדקה, כי אני עני, אך אני ירא שכתוצאה מכך, אאבד את הרצון ליתן צדקה. על כן גמרתי בלבי ללוות כסף ולפזרו לצדקה, וכך אחייה את הרצון.

ישאל השואל: מה יש לך מזה שאתה מעורר את הרצון?

קול הביניני

א"י

072.257.7726

ארה"ב

718.686.8300

בריטניה

0204.586.2115

בלגיה

03.300.0223